

Byla C-379/20**Prašymo priimti prejudicinį sprendimą santrauka pagal Teisingumo Teismo procedūros reglamento 98 straipsnio 1 dalį****Gavimo data:**

2020 m. rugpjūčio 11 d.

Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas:

Østre Landsret (Rytų regiono apeliacinis teismas, Danija)

Sprendimo dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą priėmimo data:

2020 m. liepos 3 d.

Pareiškėjas:

B

Atsakovė:

Udlændingenævnet (Apeliacinė imigracijos taryba)

Pagrindinės bylos dalykas

Ši byla susijusi su Turkijos piliečio B prašymu leisti jam susijungti su savo tėvu F, kuris taip pat yra Turkijos pilietis ir kuriam 2003 m. spalio 13 d. buvo suteiktas leidimas gyventi Danijoje bei kuris nuo 2013 m. gruodžio 2 d. turi leidimą nuolat gyventi Danijoje.

Prašymo priimti prejudicinį sprendimą dalykas ir teisinis pagrindas

1980 m. rugsėjo 19 d. Asociacijos tarybos sprendimo Nr. 1/80 dėl asociacijos plėtros 13 straipsnyje nustatytos *status quo* išlygos aiškinimas atsižvelgiant į tai, kaip ši išlyga buvo išaiškinta, be kita ko, Teisingumo Teismo 2016 m. balandžio 12 d. Sprendime *Genc*, C-561/14, EU:C:2016:247, ir 2019 m. liepos 10 d. Sprendime A, C-89/18, EU:C:2019:580.

SESV 267 straipsnis.

Prejudicinis klausimas

Ar pagal 1980 m. rugsėjo 19 d. Asociacijos tarybos sprendimo Nr. 1/80 dėl asociacijos plėtros, siejamo su Europos ekonominės bendrijos ir Turkijos asociacijos steigimo susitarimu, kurį 1963 m. rugsėjo 12 d. Ankaroje pasirašė Turkijos Respublika, EEB valstybės narės ir Bendrija, ir kuris Bendrijos vardu buvo sudarytas, aprobuotas bei patvirtintas 1963 m. gruodžio 23 d. Tarybos sprendimu 64/732/EEB, 13 straipsnį draudžiama nustatyti ir taikyti naują nacionalinę priemonę, pagal kurią tam tikroje valstybėje narėje teisėtai gyvenantis ekonomiškai aktyvus Turkijos pilietis gali susijungti su savo 15 metų amžiaus vaiku tik jeigu toks susijungimas grindžiamas labai specifiniais pagrindais, įskaitant su šeimos vientisumu ir vaiko interesais susijusius pagrindus?

Svarbūs ES teisės aktai

Susitarimo, kuriuo įsteigiama Europos ekonominės bendrijos ir Turkijos asociacija, kurį 1963 m. rugsėjo 12 d. Ankaroje pasirašė Turkijos Respublika, EEB valstybės narės ir Bendrija ir kuris Bendrijos vardu buvo sudarytas, aprobuotas ir patvirtintas 1963 m. gruodžio 23 d. Tarybos sprendimu 64/732/EEB (toliau – Asociacijos susitarimas), 6 ir 13 straipsniai.

1970 m. lapkričio 23 d. Asociacijos susitarimo papildomo protokolo, Bendrijos vardu sudaryto, aprobuoto bei patvirtinto 1972 m. gruodžio 19 d. Tarybos reglamentu (EEB) Nr. 2760/72, 41 straipsnio 1 ir 2 dalys.

1980 m. rugsėjo 19 d. Asociacijos tarybos sprendimo Nr. 1/80 dėl asociacijos plėtros pagal Asociacijos susitarimą (toliau – Sprendimas Nr. 1/80) 13 straipsnis.

2003 m. rugsėjo 22 d. Tarybos direktyvos 2003/86/EB dėl teisės į šeimos susijungimą (toliau – Šeimos susijungimo direktyva) (OL L 251, 2003, p. 12; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 19 sk., 6 t., p. 224) 3, 4 ir 12 konstatuojamosios dalys; 4 straipsnio 1 dalies b–d punktai, 2 dalies a punktas ir 5 bei 6 dalys.

Sprendimo *Parlamentas / Taryba*, C-540/03, EU:C:2006:429, 61–66, 68–71, 73–74 punktai.

Sprendimo *Dogan*, C-138/13, EU:C:2014:2066, 37–39 punktai.

Sprendimo *Noorzia*, C-338/13, EU:C:2014:2092, 15–16 punktai.

Sprendimo *Genc*, C-561/14, EU:C:2016:247, 55–56, 60–67 punktai.

Sprendimo *A*, C-89/18, EU:C:2019:580, 34–43, 45–47 punktai.

Svarbūs nacionalinės teisės aktai

Teisinis pagrindas

2019 m. spalio 2 d. *Udlændingeloven* (Užsieniečių įstatymas) suvestinės redakcijos Nr. 1022 9 straipsnio 1 dalies 2 punkte nustatyta:

„Pateikus prašymą leidimas gyventi šalyje gali būti išduotas:

<...>

2) Danijoje nuolat gyvenančio asmens arba jo sutuoktinio santuokos nesudariusiam nepilnamečiam vaikui, kuriam nėra sukakę 15 metų, jeigu vaikas gyvena su asmeniu, kuriam paskirta jo globa, ir nėra pradėjęs gyventi savarankiško šeiminio gyvenimo palaikydamas bendro gyvenimo faktinius santykius, ir jeigu Danijoje gyvenantis asmuo

<...>

e) turi leidimą nuolat gyventi šalyje arba leidimą gyventi šalyje su galimybe gauti leidimą nuolat gyventi šalyje.“

Užsieniečių įstatymo 9c straipsnio 1 dalies pirmame sakinyje nustatyta:

„Pateikus prašymą leidimas gyventi šalyje užsieniečiui gali būti išduotas, jeigu toks prašymas yra pagrįstas labai specifiniais pagrindais, įskaitant su šeimos vientisumu susijusį pagrindą ir, jeigu užsieniečiui nėra sukakę 18 metų, su vaiko interesais susijusį pagrindą.“

Svarbių teisės aktų nuostatų parengiamieji darbai

Užsieniečių įstatymo 9 straipsnio 1 dalies 2 punktas buvo iš dalies pakeistas ir pakeistas dabar galiojančia redakcija 2004 m. – vaiko, kuriam leidžiama susijungti su šeima, amžiaus riba buvo sumažinta nuo 18 iki 15 metų.

Pasiūlymo dėl teisės akto bendrųjų pastabų 3.1 dalyje išsamiau išdėstyti amžiaus ribos sumažinimo motyvai. Tokia amžiaus riba, taikoma šeimos susijungimui, kai jame dalyvauja vaikai, nustatyta siekiant užkirsti kelią vadinamosioms „perauklėjimo kelionėms“ (kad jie galėtų būti ugdomi pagal kilmės šalies vertybes ir standartus, kurie jiems darytų poveikį) ir atvejams, kai tėvai sąmoningai nusprendžia palikti vaiką kilmės šalyje, kol jis beveik sulaukia pilnametystės, nes tai, teisės aktų leidėjo manymu, kenkia integracijos perspektyvoms. Vis dėlto esant labai ypatingiems pagrindams gali būti leista taikyti su šia amžiaus riba susijusių išimtį.

Atsižvelgiant į konkrečias pastabas dėl pasiūlymo dėl Užsieniečių įstatymo 9 straipsnio 1 dalies 2 punkto dalinio pakeitimo akivaizdu, kad, be kita ko, pagal šį pasiūlymą leidimas gyventi šalyje pagal 9 straipsnio 1 dalies 2 punktą gali būti išduotas tik jeigu prašymo pateikimo metu vaikui nėra sukakę 15 metų, ir šis

reikalavimas taikomas visiems. Vis dėlto tam tikrais išimtiniais atvejais gali būti labai specifinių pagrindų, į kuriuos atsižvelgiant Danijoje šeimai leidžiama susijungti su vaiku, net jeigu prašymo pateikimo metu vaikas neatitinka reikalavimo būti jaunesniam nei 15 metų amžiaus. Taip yra tuo atveju, jeigu atsisakymas leisti šeimai susijungti prieštarautų Danijos tarptautiniams įsipareigojimams, be kita ko, pagal EŽTK, kaip antai jeigu Danijoje gyvenantis asmuo yra pabėgėlis arba asmuo, kuriam suteiktas panašus apsaugos statusas. Gali būti ir kitų labai specifinių humanitarinių pagrindų, susijusių su, be kita ko, sunkia liga arba sunkia negalia. Be to, atsižvelgiant į vaiko interesus pagal JT vaiko teisių konvenciją gali būti būtina leisti šeimai susijungti Danijoje nepaisant to, ar prašymo pateikimo metu vaikui yra 15 arba daugiau metų. Užsieniečių įstatymo 9c straipsnis buvo iš dalies pakeistas 2012 m. birželio 18 d. Įstatymu Nr. 567. Dalinio pakeitimo įstatymo parengiamuosiuose darbuose aiškiai nurodyta, kad daliniu pakeitimu buvo siekiama patikslinti, kada 15 metų sulaukusiems vaikams galima suteikti leidimą gyventi šalyje, ir aiškiau nustatyti vaiko interesų vertinimo tokiais atvejais praktiką. Atsižvelgiant į konkrečias pastabas dėl pasiūlymo dėl teisės akto akivaizdu, kad, be kita ko, teisės akto dalinio pakeitimo nuostata patikslinta taip, kad į vaiko interesus atsižvelgiama, kai siekiama nustatyti, ar remiantis labai specifiniais pagrindais leidimas gyventi šalyje turi būti suteiktas tuo atveju, kai užsienietis nėra sulaukęs 18 metų. Be to, akivaizdu, kad taip patikslinta galiojanti teisė ir kad ši nuostata būtų taikoma kaip ir anksčiau.

Statistiniai duomenys

Byloje buvo pateikti tokie statistiniai duomenys dėl Užsieniečių įstatymo 9c straipsnio 1 dalies:

Danijos imigracijos tarnybos nurodytas laikotarpis nuo 2012 m. sausio 1 d. iki 2018 m. spalio 10 d. pagal [Užsieniečių įstatymo] 9c straipsnio 1 dalį pagal pirmą kartą pateiktus prašymus nepilnamečiams vaikams, kuriems prašymo pateikimo metu buvo sukakę 15 arba daugiau metų, išduotų ir atsisakytų išduoti leidimų skaičius, pateiktas pagal penkias pilietybes, dėl kurias turinčių asmenų tuo laikotarpiu buvo priimta daugiausia sprendimų									
Prašymą pateikusių asmens pilietybė	Rezultatas	2012 m.	2013 m.	2014 m.	2015 m.	2016 m.	2017 m.	2018 m.*	Iš viso
Sirijos	Leista	6	19	125	412	173	90	45	870
	Atmesta	1	3	5	24	27	38	28	126
Sirijos iš viso		7	22	130	436	200	128	73	996
Somalia	Leista		7	17	12	13	12	7	68
	Atmesta	3	13	22	18	26	15	10	107
Somalia iš viso		3	20	39	30	39	27	17	175
Asmenys be	Leista	1		14	61	27	17	10	130

pilietybės*	Atmesta	1	2	3	5	10	7	28
Asmenys be pilietybės* iš viso		1	16	64	32	27	17	158
Eritrėjos	Leista	1	1	3	17	26	15	64
	Atmesta			1	3	22	11	37
Eritrėjos iš viso		1	1	4	20	48	26	101
Turkijos	Leista		5	29	2	1	4	41
	Atmesta	11	18	3	10	4	2	54
Turkijos iš viso		11	23	32	12	4	6	95
Kitų valstybių	Leista	32	60	67	46	36	44	308
	Atmesta	25	58	49	45	45	25	303
Kitų valstybių iš viso		57	118	116	91	81	48	611
Iš viso		80	185	334	637	376	337	2 136
* Laikotarpis nuo 2018 m. sausio 1 d. iki spalio 10 d.								
** Įskaitant palestiniečius be pilietybės.								
[Praleista: informacija apie duomenų gavimo pagrindą]								

Kaip aiškiai rodo *Danmarks Statistik* (Danijos statistikos biuras) vadinamojoje „užsieniečių duomenų bazėje“ surinkti duomenys, 2018 m. 20–24 metų amžiaus į Daniją atvykę imigrantai, Danijoje įgiję vidurinį arba aukštąjį išsilavinimą, sudarė 56 % tos grupės asmenų, kurie atvykimo metu buvo ne vyresni nei 15 metų amžiaus ir 10 % tos grupės asmenų, kurie atvykimo metu buvo sulaukę 16 ir daugiau metų. 2018 m. 25–29 metų amžiaus imigrantai, Danijoje įgiję vidurinį arba aukštąjį išsilavinimą, sudarė 65 % tos grupės asmenų, kurie atvykimo metu buvo ne vyresni nei 15 metų amžiaus ir 19 % tos grupės asmenų, kurie atvykimo metu buvo sulaukę 16 ir daugiau metų.

Trumpa faktinių aplinkybių ir proceso pagrindinėje byloje santrauka

- 1 2012 m. sausio 31 d. B, gimęs 1994 m. rugpjūčio 5 d. Turkijoje, *Udlændingestyrelsen* (Danijos imigracijos tarnyba) pateikė prašymą dėl šeimos susijungimo Danijoje su jo tėvu F, gimusiu Turkijoje 1972 m. rugsėjo 20 d. ir turinčiu leidimą gyventi Danijoje nuo 2003 m. spalio 13 d., įskaitant leidimą nuolat gyventi šalyje nuo 2013 m. gruodžio 2 d.
- 2 B gimė Haimanoje (Turkija) ir, atsižvelgdama į jo tėvo pateiktą informaciją, Danijos imigracijos tarnyba nustatė, kad prašymo pateikimo metu jis su savo

seneliu iš tėvo pusės ir motina gyveno Haimanoje, kur turėjo dar du brolius (seseris). Turkijoje jis aštuonerius metus lankė pradinę mokyklą. Pagrindinėje byloje nesutariama dėl to, ar B gyveno Haimanoje su savo motina, kuri dar kartą susituokė, tačiau gali būti, kad jie gyveno tame pačiame mieste. F pirmą kartą atvyko į Daniją 2000 m. gruodžio 1 d. 2010 m. birželio 25 d. jam buvo išduota Danijos viza, kuri galiojo iki 2010 m. rugsėjo 25 d. 2010 m. birželio 28 d. jis atvyko į Daniją ir vėl išvyko 2010 m. rugpjūčio 11 d. F gimė Ankaroje (Turkija) ir laikotarpiu nuo 1994 m. iki 2003 m. gyveno kartu su B.

- 3 2012 m. lapkričio 6 d. Danijos imigracijos tarnyba atmetė B prašymą dėl šeimos susijungimo pagal Užsieniečių įstatymo 9c straipsnio 1 dalį. Šis atmetimas buvo grindžiamas tuo, kad nebuvo nurodyta jokių labai specifinių pagrindų, įskaitant su šeimos vientisumu ir vaiko interesais susijusius pagrindus, dėl kurių B turėtų būti suteiktas leidimas gyventi šalyje pagal tą nuostatą. Prašymo pateikimo metu B buvo apie 17 su puse metų amžiaus, todėl jis neturėjo teisės į šeimos susijungimą: šiuo klausimu žr. 9 straipsnio 1 dalies 2 punktą.
- 4 2017 m. sausio 5 d. sprendimas atmesti prašymą buvo apskustas *Udlændinge- og Integrationsministeriet* (Imigracijos ir integracijos ministerija), kuri 2017 m. sausio 30 d. perdavė šį skundą nagrinėti Danijos imigracijos tarnybai ir paprašė nustatyti, ar B turi teisę gyventi šalyje pagal Asociacijos susitarimą. 2017 m. liepos 5 d. sprendimu Danijos imigracijos tarnyba informavo B, kad ji nenustatė bylos nagrinėjimo atnaujinimo pagrindų pagal ES Teisingumo Teismo sprendimą *Dogan*.
- 5 B apskundė Danijos imigracijos tarnybos sprendimą Apeliacinei imigracijos tarybai, kuri 2018 m. sausio 15 d. patvirtino Danijos imigracijos tarnybos sprendimą neatnaujinti bylos nagrinėjimo, nes taryba konstatavo, kad pagal Sprendimą *Dogan* Danijoje gyvenančių ekonomiškai aktyvių Turkijos piliečių šeimos nariams nesuteikiama daugiau teisių į šeimos susijungimą nei numatyta Užsieniečių įstatymo nuostatose, nes tose atskirose nuostatose jau nustatyta, kad atliekant vertinimą reikia atsižvelgti į su Danijos tarptautiniais įsipareigojimais susijusias aplinkybes, įskaitant ES Teisingumo Teismo sprendimus, ir kad nustatyti reikalavimai gali būti netaikomi, jeigu yra labai specifinių pagrindų, todėl pagal įstatymą atsižvelgiama į kiekvieną konkretų atvejį, ir kad tarnybos sprendimas buvo priimtas apsvarsčius ir įvertinus, ar tikrai buvo tokių labai specifinių pagrindų, ir tokių pagrindų nebuvo.
- 6 2017 m. sausio 5 d. B kreipėsi į *Københavns Byret* (Kopenhagos apylinkės teismas, Danija) ir nurodė, kad Danijos imigracijos tarnyba turėtų pripažinti B teisę gyventi Danijoje pagal Sąjungos teisės nuostatas. Atsižvelgiant į nacionalinės teisės procesinę nuostatą, pagal kurią teismas priima sprendimą pirmojoje instancijoje, byla buvo perduota nagrinėti *Østre Landsret* (Rytų regiono apeliacinis teismas, Danija). *Østre Landsret* nagrinėjama byla susijusi tik su tuo, ar Užsieniečių įstatymo 9 straipsnio 1 dalies 2 punkte 2004 m. nuo 18 iki 15 metų sumažinta prašymus suteikti leidimą gyventi Danijoje teikiančių asmenų, kurių prašymai grindžiami tuo, kad Danijoje gyvena jų tėvai, amžiaus riba taikytina B

atveju, įskaitant atvejus, kai ši nuostata siejama su šio įstatymo 9c straipsnio 1 dalies pirmu sakiniu. Danijos imigracijos tarnyba ir Apeliacinė imigracijos taryba pirmiau paminėtuose sprendimuose šio klausimo aiškiai neišsprendė.

Šalių pagrindiniai argumentai pagrindinėje byloje

- 7 Bylos šalys sutaria, kad B tėvas, taigi, ir B, gali remtis Sprendimo Nr. 1/80 13 straipsnyje nustatyta *status quo* išlyga ir kad pagal *status quo* išlygą Danija privalo neįvedinėti naujų Turkijos piliečių, kaip darbuotojų, ekonominės veiklos vykdymo Danijoje apribojimų, kurie būtų griežtesni nei tie, kurie buvo taikomi tuo metu, kai 1980 m. gruodžio 1 d. įsigaliojo *status quo* išlyga, nebent tokių naujų apribojimų nustatymas būtų pateisinamas privalomuoju bendrojo intereso pagrindu.
- 8 Šalys taip pat sutaria, kad Užsieniečių įstatymo 9 straipsnio 1 dalies 2 punkte nustatyta 15 metų amžiaus riba yra naujas apribojimas, patenkantis į Sprendimo Nr. 1/80 13 straipsnyje nustatytos *status quo* išlygos taikymo sritį, todėl ji yra neteisėta tiek, kiek ji taikoma nustatant, ar turi būti suteiktas leidimas Danijoje esantiems Turkijos darbuotojams susijungti su savo nepilnamečiais vaikais, išskyrus atvejus, kai ši nuostata pateisinama remiantis privalomuoju bendrojo intereso pagrindu ir yra proporcinga.
- 9 B pripažįsta, kad su sėkmingos integracijos užtikrinimu susijęs pagrindas, kuriuo remiasi Apeliacinė imigracijos taryba, yra privalomasis bendrojo intereso pagrindas, kuris gali pateisinti naujų šeimos susijungimo sąlygų nustatymą, nepaisant Asociacijos tarybos sprendimo Nr. 1/80 13 straipsnyje pateiktos *status quo* išlygos.
- 10 Taigi šioje byloje kyla toks pagrindinis klausimas, ar 15 metų amžiaus ribos nustatymas Užsieniečių įstatymo 9 straipsnio 1 dalies 2 punkte yra pateisinamas privalomuoju bendrojo intereso pagrindu, įskaitant atvejus, kai ši nuostata siejama su Užsieniečių įstatymo 9c straipsnio 1 dalimi.
- 11 **B** tvirtina, kad Užsieniečių įstatymo 9 straipsnio 1 dalies 2 punkte nustatytas reikalavimas būti jaunesniam nei 15 metų yra nesuderinamas su proporcingumo principu, įskaitant atvejus, kai jis siejamas su teisinio saugumo principu, todėl negali būti laikoma, kad jis pateisinamas remiantis sėkmingos integracijos užtikrinimo pagrindu. Nepilnamečio vaiko sėkmingos integracijos Danijoje negalima užtikrinti visiškai uždraudžiant atvykti į Daniją vaikams, sulaukusiems tam tikro amžiaus, nepaisant to, kad vaiko amžius svarbus integracijai ir kad nepilnamečiams vaikams lengviau integruotis ir išmokti danų kalbą nei beveik suaugusiems vaikams.
- 12 Draudimas, pagal kurį 15 metų ir vyresni nepilnamečiai vaikai laikomi netinkamais integruotis Danijoje vien todėl, kad jie daugiausia buvo ugdomi mokomi savo kilmės šalyje, yra nesuderinamas su ES Teisingumo Teismo sprendimais *Genc* ir *A*, nes tokia nuostata yra susijusi su vaiko ryšiu su kilmės

šalimi ir pagal ją *ex ante* atmetama, kad vaikui gali pavykti sėkmingai integruotis Danijoje. Taigi toks amžiaus reikalavimas yra netinkamas siekiant užtikrinti sėkmingą integraciją vien dėl to, kad pagal jį atmetama galimybė konkrečiai įvertinti, ar yra pagrindas teigti, kad ateityje vaikui gali pavykti sėkmingai integruotis Danijoje.

- 13 Bendras noras užtikrinti, kad vaikai susijungtų su savo šeima ankstyvame amžiuje tam, kad įgytų išsilavinimą ir išmoktų kalbą mokykloje ir taip jiems būtų lengviau integruotis, negali pateisinti Turkijos darbuotojo teisės susijungti su savo nepilnamečiu vaiku dėl šeimos susijungimo ribojimo taikant nuostatą, pagal kurią iš tokio darbuotojo atimama teisė atsivežti savo vaiką į Daniją tik todėl, kad vaikui yra sukakę 15 metų. Tokį aiškinimą patvirtina Šeimos susijungimo direktyva.
- 14 Taigi, iš Šeimos susijungimo direktyvos, siejamos su ES Teisingumo Teismo jurisprudencija, išplaukia, kad šeimos susijungimas yra būtinas, kad būtų galimas šeimos gyvenimas ir siekiant palengvinti trečiųjų šalių piliečių integraciją valstybėse narėse. Be to, direktyvoje išsamiai išvardyti naudojimosi teise į šeimos susijungimą apribojimai, kuriuos leidžiama nustatyti valstybėms narėms.
- 15 Atsižvelgiant į tai dar galima padaryti išvadą, kad privalomaisiais bendrojo intereso pagrindais, įskaitant sėkmingos integracijos užtikrinimo pagrindą, galima pateisinti valstybės narės nustatytus reikalavimus (kaip leidimo trečiųjų šalių piliečiams susijungti su savo nepilnamečiais vaikais suteikimo sąlygą), kad Danijoje esantis vaiko tėvas arba motina, t. y. aptariamoje valstybėje narėje esantis maitintojas: 1) būtų gyvenęs valstybėje narėje tam tikrą laikotarpį, kuris negali būti ilgesnis kaip dveji metai; 2) turėtų tinkamą būstą; 3) turėtų pastovias nuolatinės pajamas, kurių pakaktų sau ir savo šeimos nariams išlaikyti; ir 4) įsipareigotų laikytis valstybės narės nustatytų su integracija susijusių priemonių, nors valstybės narės visada privalo tinkamai atsižvelgti į nepilnamečio vaiko interesus.
- 16 Be to, Šeimos susijungimo direktyvoje yra nustatytos dvi *status quo* išlygos, pagal kurias valstybė narė gali toliau taikyti teisės aktus, kuriuose nustatyti vyresnių kaip 12 metų amžiaus vaikų integracijos vertinimo reikalavimai arba reikalavimai pateikti prašymą iki tol, kol vaikui sukanka 15 metų, jeigu tokie teisės aktai atitinkamoje valstybėje narėje galiojo tuo metu, kai direktyva buvo perkelta į nacionalinę teisę: žr. 4 straipsnio 1 ir 6 dalis, siejamas su Sprendimo *Parlamentas / Taryba* 85 ir 88 punktais. Šios Šeimos susijungimo direktyvoje nustatytos bendrosios taisyklės, pagal kurią nepilnamečiams vaikams turi būti leidžiama susijungti su savo tėvais, išimtyis buvo įtrauktos siekiant atspindėti kai kurių valstybių narių norą užtikrinti, kad vaikai su savo šeimos nariais susijungtų ankstyvame amžiuje tam, kad mokykloje įgytų būtiną išsilavinimą ir išmoktų kalbą.
- 17 Siekiant nustatyti su sėkmingos integracijos užtikrinimu susijusio pagrindo taikymo sritį, lemiamas veiksnys yra tai, kad Šeimos susijungimo direktyvoje nustatyta tik *status quo* išlyga, pagal kurią valstybėms narėms suteikta galimybė

toliau taikyti teisės aktus, kuriuose nustatyti reikalavimai pateikti prašymus iki tol, kol vaikui sukanka 15 metų, tačiau joje nepilnamečių vaikų amžiaus riba nėra nurodyta prie šeimos susijungimo sąlygų, kurias valstybės narės gali bendrai nustatyti ir jau įsigaliojus direktyvai. Šeimos susijungimo direktyvoje numatyta nepilnamečių vaikų teisė į šeimos susijungimą vėliau negali būti apribota remiantis noru, kad vaikai su savo šeima susijungtų ankstyvame amžiuje tam, kad jiems būtų lengviau integruotis. Kitaip tariant, toks noras negali būti laikomas privalomuoju bendrojo intereso pagrindu. Be to, noru, kad vaikai su savo šeimomis susijungtų ankstyvame amžiuje tam, kad jiems būtų lengviau integruotis, negalima pateisinti ir teisės į šeimos susijungimą, kuri, kiek tai susiję su Danija, yra netiesiogiai numatyta Sprendimo Nr. 1/80 13 straipsnyje pateiktoje *status quo* išlygoje, apribojimo.

- 18 Reikalavimas būti jaunesniam nei 15 metų taip pat prieštarauja proporcingumo principui, nepaisant to, ar šis reikalavimas pakeistas pagal Užsieniečių įstatymo 9c straipsnio 1 dalį, nes, atliekant vertinimą pagal 9c straipsnio 1 dalį, svarbiausi turi būti kriterijai, į kuriuos atsižvelgiant nustatoma, ar vaiką su kilmės šalimi, įskaitant toje kilmės šalyje esančius globėjus, sieja toks ryšys, kad atmetus prašymą dėl leidimo gyventi Danijoje nebūtų pažeisti vaiko interesai. Taigi, konkrečiai nevertinama, ar nepilnametis vaikas gali integruotis Danijoje, net jeigu tokiam vaikui jau yra sukakę 15 metų.
- 19 Pati Užsieniečių įstatymo 9c straipsnio 1 dalis visiškai atitinka Asociacijos susitarimą, nes šioje nuostatoje tik nustatyta, kad Danija privalo gerbti pagrindines teises. Atsižvelgiant į Užsieniečių įstatymo 9 straipsnio 1 dalies 2 punkto ir 9c straipsnio 1 punkto kontekstą, jie reiškia, kad 15 metų sulaukusių nepilnamečių vaikų teisė į šeimos susijungimą priklauso nuo bendro diskrecinio vertinimo, kuris turi būti atliktas remiantis kriterijais, kuriais tradiciškai remiamasi nustatant, ar, atsižvelgiant į su šeimos vientisumu arba vaiko interesais susijusias aplinkybes, leidimas gyventi Danijoje turėtų būti suteiktas. Šie kriterijai nesvarbūs ir jokių būdu negalima teigti, kad į juos turi būti atsižvelgiama norint nustatyti, ar vaikas turi galimybių sėkmingai integruotis Danijoje. Taigi amžiaus ribos, keičiamos taikant kriterijus, kurie, nagrinėjami atsižvelgiant į tikslą užtikrinti sėkmingą integraciją, yra beprasmingi, neapibrėžti ir (arba) netikslūs, nustatymas prieštarauja ir teisinio saugumo principui: žr. Sprendimo A 41 punktą.
- 20 **Apeliacinės imigracijos tarybos** teigimu Užsieniečių įstatymo 9 straipsnio 1 dalies 2 punkto negalima aiškinti atskirai, todėl reikalavimas būti jaunesniam nei 15 metų nėra absoliutus. Iš parengiamųjų darbų rodo, kad ši nuostata turi būti taikoma kartu su Užsieniečių įstatymo 9c straipsnio 1 dalimi. Tai reiškia, kad tais atvejais, kai prašymą pateikęs asmuo neatitinka Užsieniečių įstatymo 9c straipsnio 1 dalies 2 punkte nustatyto amžiaus reikalavimo, taikoma Užsieniečių įstatymo 9c straipsnio 1 dalis. Šios bendrosios pusiausvyros užtikrinimo nuostatos taikymas reiškia, kad valdžios institucijos turi pasverti visas aplinkybes ir nustatyti, ar yra labai specifinių pagrindų, kuriais remiantis vaikui turi būti leista susijungti su šeima, nepaisant to, kad jam jau yra daugiau nei 15 metų.

- 21 Apribojimas, nustatytas Užsieniečių įstatymo 9 straipsnio 1 dalies 2 punkte (reikalavimas būti jaunesniam nei 15 metų) kartu su Užsieniečių įstatymo 9c straipsnio 1 dalimi, pateisinamas remiantis privalomuoju bendrojo intereso pagrindu ir yra proporcingas, todėl šis reikalavimas neprieštaruja Sprendimo Nr. 1/80 13 straipsnyje nustatytai *status quo* išlygai.
- 22 Pirma, visiškai akivaizdu, kad, atsižvelgiant į sprendimus *Dogan, Genc* ir *A*, turi būti laikoma, jog šis reikalavimas būti jaunesniam nei 15 metų yra apribojimas, kaip tai suprantama pagal Sprendimą Nr. 1/80. Vis dėlto reikalavimas būti jaunesniam nei 15 metų yra pateisinamas remiantis privalomuoju bendrojo intereso pagrindu, o būtent sėkmingos integracijos užtikrinimu, kuris sprendimuose *Dogan* ir *Genc* pripažintas privalomuoju bendrojo intereso pagrindu.
- 23 Antra, reikalavimas būti jaunesniam nei 15 metų yra tinkamas siekiant užtikrinti vaiko sėkmingą integraciją. Aplinkybę, kad 15 metų amžiaus riba 2004 m. buvo sumažinta nuo 18 iki 15 metų, reikia vertinti atsižvelgiant į išvadą, padarytą 2001 m. ataskaitoje dėl užsieniečių integracijos į Danijos visuomenę, kurioje nurodyta, kad iš trečiųjų šalių atvykusių imigrantų integracija bendrai buvo „neigiama“, nes imigrantams iš trečiųjų šalių kilo itin didelių sunkumų įsilieti į švietimo sistemą ir darbo rinką bei pakankamai išmokti danų kalbą. Ši ir kitos ministerijų parengtos ataskaitos kartu su Danijos statistikos biuro surinktais statistiniais duomenimis patvirtina, kad vaiko amžius imigracijos momentu turi lemiamos įtakos tam, ar vėliau vaikas baigs mokslus Danijoje, o tai padidina galimybes patekti į darbo rinką ir yra vaiko sėkmingos integracijos Danijoje perspektyvų nustatymo kriterijus.
- 24 Reikalavimas būti jaunesniam nei 15 metų turi ir prevencinį poveikį, nes atgraso šalyje gyvenančius užsieniečius nuo sąmoningo sprendimo leisti savo vaikui likti kilmės šalyje (kartu su vienu iš biologinių tėvų arba su kitais šeimos nariais) tol, kol vaikas tampa beveik pilnametis, nors toks vaikas būtų galėjęs gauti leidimą gyventi Danijoje būdamas jaunesnio amžiaus.
- 25 Argumentą, kad šis reikalavimas iš esmės tinkamas siekiant užtikrinti sėkmingą vaiko integraciją, patvirtina ir Sąjungos teisė: žr. Šeimos susijungimo direktyvos 4 straipsnio 1 ir 6 dalis ir ES Teisingumo Teismo bei Europos Žmogaus Teisių Teismo jurisprudenciją – be kita ko, 2006 m. birželio 27 d. Teisingumo Teismo sprendimą *Parlamentas / Taryba*, C-540/03, EU:C:2006:429, ir 2005 m. gruodžio 1 d. Europos Žmogaus Teisių Teismo sprendimą *Tuquabo-Tekle ir kt. prieš Nyderlandus* (CE:ECHR:2005:1201JUD006066500).
- 26 Trečia, reikalavimas būti jaunesniam nei 15 metų, siejamas su 9c straipsnio 1 dalimi, neviršija to, kas būtina minėtam vaiko sėkmingos integracijos tikslui pasiekti. Šis reikalavimas nėra absoliutus, nes būtent įstatymo 9c straipsnio 1 dalyje yra numatyta galimybė suteikti leidimą gyventi šalyje, jeigu tam yra labai specifinių pagrindų, įskaitant su šeimos vientisumu ir vaiko interesais susijusius pagrindus.

- 27 Užsieniečių įstatymo 9 straipsnio 1 dalies 2 punktą, siejamas su šio įstatymo 9c straipsnio 1 dalimi, nereiškia „reikalavimo vaikui neturėti pernelyg stipraus ryšio su savo kilmės šalimi, jeigu prašoma suteikti leidimą gyventi Danijoje“, kaip teigia B.
- 28 Galiausiai, Užsieniečių įstatymo 9 straipsnio 1 dalies 2 punkte, siejamame su šio įstatymo 9c straipsnio 1 dalimi, nėra nustatyta tokių neapibrėžtų ir netikslių kriterijų, kad remiantis vien šiuo pagrindu juos būtų galima laikyti neproporcingais ir prieštaraujančiais Sąjungos teisinio saugumo principui.

Glaustas prašymo priimti prejudicinį sprendimą pagrindimas

- 29 Sprendime *Genc* (taip pat žr. Sprendimą *Dogan*) Teisingumo Teismas konstatavo, kad Sprendimo Nr. 1/80 13 straipsnyje nustatyta su laisvu darbuotojų judėjimu susijusi *status quo* išlyga ir Papildomo protokolo 41 straipsnio 1 dalyje nustatyta su įsisteigimo laisve susijusi *status quo* išlyga turi būti aiškinamos taip, kad pagal jas valstybei narei draudžiama nustatyti naujus teisės į šeimos susijungimą su vaikais arba sutuoktiniu iš Turkijos apribojimus.
- 30 Be to, Teisingumo Teismas konstatavo, kad šalia Sprendimo Nr. 1/80 14 straipsnyje nurodytų pagrindų nauji apribojimai gali būti pateisinami privalomaisiais bendrojo intereso pagrindais, įskaitant su sėkminga integracija susijusį pagrindą. Vis dėlto naujas (-i) reikalavimas (-ai) turi būti tinkamas (-i) užtikrinti, kad būtų pasiektas toks tikslas, ir neviršyti to, kas būtina jam pasiekti. Sprendime *Genc* Teisingumo Teismas nurodė, kad tokia taisyklė, kaip antai dviejų metų taisyklė, kuri tuo metu buvo nustatyta Užsieniečių įstatymo nuostatose, susijusiose su šeimos susijungimu su vaikais, buvo netinkama siekiant nustatyto integracijos tikslo. Vis dėlto Teisingumo Teismas išsamiau nenurodė, kokiais kriterijais remiantis reikėtų nustatyti, ar reikalavimai, kuriais siekiama užtikrinti sėkmingą integraciją, yra tinkami tam tikslui pasiekti ir neviršija to, kas yra būtina jam pasiekti.
- 31 Galiausiai, Sprendime *A* Teisingumo Teismas nurodė, kad Sprendimo Nr. 1/80 13 straipsnis turi būti aiškinamas taip, kad nacionalinė priemonė, pagal kurią atitinkamoje valstybėje narėje teisėtai gyvenančio darbuotojo turko ir jo sutuoktinės šeimos susijungimas yra galimas tik tuomet, kai jų ryšys su šia valstybe nare yra stipresnis nei ryšys su trečiąja valstybe, yra „naujas apribojimas“, kaip jis suprantamas pagal šią nuostatą ir toks apribojimas nėra pateisinamas.
- 32 Visų pirma reikia remtis prielaida, kad sėkmingos integracijos Danijoje tikslą lengviau pasiekti, kai vaikas į Daniją atvyksta kuo jaunesnio amžiaus, todėl jo ugdymas, įskaitant mokymą ir švietimą, kiek įmanoma daugiau vyksta Danijoje, ir kad amžiaus apribojimas gali padėti siekti šio tikslo.
- 33 Danijoje Užsieniečių įstatymo 9 straipsnio 1 dalies 2 punkte nustatyta 15 metų amžiaus riba nėra absoliuti, nes pagal to įstatymo 9c straipsnio 1 dalies pirmą

sakinį leidimas gyventi šalyje gali būti suteiktas 18 metų amžiaus nesulaukusiam vaikui, jeigu tam yra [labai] specifinių pagrindų, įskaitant su šeimos vientisumu ir vaiko interesais susijusius pagrindus.

- 34 Šiuo požiūriu Užsieniečių įstatymo 9 straipsnio 1 dalies 2 punkto parengiamuosiuose darbuose dėl 9c straipsnio 1 dalies taikymo nieko nepasakyta apie sėkmingą integraciją, nors yra nurodyta, kad 9c straipsnio 1 dalis gali būti taikoma tais atvejais, kai atsižvelgiant į Danijos tarptautinius įsipareigojimus – įskaitant, be kita ko, Europos žmogaus teisių konvencijos 8 straipsnį – būtina leisti šeimai susijungti.
- 35 Taigi neaišku, ar pagal 1980 m. rugsėjo 19 d. Sprendimo Nr. 1/80 dėl asociacijos plėtros 13 straipsnį draudžiama tokia nuostata, kaip Danijos užsieniečių įstatymo 9 straipsnio 1 dalies 2 punktas, siejamas su Užsieniečių įstatymo 9c straipsnio 1 dalies pirmu sakiniu, pagal kurį aptariamoje valstybėje narėje teisėtai gyvenančio ekonomiškai aktyvaus Turkijos piliečio ir šio asmens vaiko, sulaukusio 15 metų amžiaus, šeimos susijungimui taikoma sąlyga, kad toks susijungimas turi būti grindžiamas labai specifiniais pagrindais, įskaitant su šeimos vientisumu ir vaiko interesais susijusius pagrindus.
- 36 Atsižvelgdamas į tai, kas išdėstyta, *Østre Landsret* (Rytų regiono apeliacinis teismas, Danija) mano, kad ES Teisingumo Teismui būtina pateikti pirma nurodytą prejudicinį klausimą.